

Americký pěšák v Československu 1945

Autor: Daniel Malý, Foto: Blanka Chocová, Figurant: Stanislav Bečvář

Příslušník 2. pěší divize „Indianhead“, 38. pěší pluk

(Domažlicko, 5. května 1945)

• Průvodní text:

V každé armádě světa je její hlavní hybnou silou a páteří pěchota potažmo její vojáci. Jinak tomu nebylo ani ve 2. světové válce v Armádě Spojených států amerických, která prodělala během tohoto konfliktu jednu z největších proměn své historie. Z nepočetné nepříteliš dobře vybavené armády se během války stala největší a nejlépe vyzbrojená vojenská síla ve světě, která významnou měrou přispěla ke konečné porážce nacistického Německa, ale především pak Japonského císařství. Níže vyobrazený příslušník americké armády náleží do stavu 2. pěší divize – „Indianhead“, která prošla napříč Evropou od břehů francouzské Normandie, belgickými Ardenami, Německem, aby v květnu 1945 zakončila svoji pouť právě při osvobozování Československa. Tento voják je názorným příkladem toho, jak během války probíhala změna a vývoj jednotlivých výstrojních součástí a uniforem, neboť je vystrojen a oděn do směsice starších a novějších modelů. Tento jev je zejména typický pro déle sloužící jednotky v rámci operačního prostoru ETO (European Theater of Operations) a nevyhnul se ani 2. pěší divizi, jejíž příslušníci v květnu 1945 často vypadali jako vyobrazený jedinec (). To bylo zapříčiněno především z toho důvodu, že nebylo obrázků na straně 6 a 7v logistických možnostech během roku 1944 a 1. poloviny roku 1945 zcela armádu přestrojit novými typy výstroje odstínu Olive Drab no. 7 a uniformami vzoru M-1943. Ty sice byly autorizovány do výstrojního katalogu armády v letech 1943-44, ale i nadále bylo prakticky používáno to, co bylo momentálně dostupné na skladech.

• Seznam popsaných položek:

- 1) Helma M1 / Helmet, Steel, M1
- 2) Vlněná šála / Wool Scarf
- 3) Nábojové rámečky do pušky M1 Garand / M1 Garand En-Bloc Clips
- 4) Bandalíry na munici / Ammunition Bandoliers

- 5) Puška M1 Garand / Rifle, Caliber .30, M1
- 6) Polní bunda M-1943 / Jacket, Field, M-1943
- 7) Pouzdro na lékárničku M-1942 / Pouch, First-Aid Packet, M-1942
- 8) Bajonet M1 / Bayonet, M1
- 9) Nábojový opasek M-1923 / Belt, Cartridge, Cal .30, M-1923, Dismounted
- 10) Vlněné kalhoty / Trousers, Field, Wool, Serge, 18oz, Special 1944 pattern
- 11) Boty M-1943 / Boots, Service, Combat M-1943 „Double Buckle“)
- 12) Obal na jídelní potřeby / Meat can pouch
- 13) Nášivka 2. pěší divize – „Indianhead“ / 2nd Infantry Division patch
- 14) Polní batoh M-1928 „Usárna“ / (Haversack, M-1928)
- 15) Brašna M6 na plynovou masku / M6 Carrier for army gas mask
- 16) Polní lopatka M-1910 v obalu M-1910 / Shovel, Intrenching, M-1910; Carrier, Shovel, Intrenching, M-1910
- 17) Polní lahev M-1910 s obalem M-1910 / M-1910 Canteen; Cover, Canteen, Dismounted, M-1910)
- 18) Pláštěnka – pončo / Poncho, Synthetic resin coated, OD, 1944
- 19) Kleště na drát M-1938 / Wire Cutters, M-1938

Americký pěšák v Československu 1945

Příslušník 2. pěší divize „Indianhead“, 38. pěší pluk - Domažlicko, 5. května 1945

• Popis obr. 1 :

1) Helma M1 / *Helmet, Steel, M1*

Dvoudílná helma typu M1 zavedená do výstroje v červnu 1941 nahradila zastaralou přilbu modelu M-1917A1. Nový typ se skládal ze samotné ocelové skořepiny, do které se vkládala lehká laminátová vložka – tzv. „Liner“. Ten obsahoval stahovací popruhy nastavitelné na libovolnou velikost hlavy. Samostatně byla tato vložka využívána například při přehlídkách či jiné

nebojové činnosti. Ocelová skořepina mohla po vyndání lineru vojákům zase posloužit jako polní umyvadlo při holení.

2) Vlněná šála / *Wool Scarf*

Nezanedbatelnou součástí uniformy do chladného počasí byla také šála vyrobená ze silné bavlněné příze tmavé olivové barvy. Často tyto šály pocházely z dobrovolnické výroby amerických žen, které je pletly v rámci organizace amerického Červeného kříže, jenž je následně distribuoval.

3) Nábojové rámečky do pušky M1 Garand / *M1 Garand En-Bloc Clips*

Plechový nábojový rámeček, jenž sloužil k upnutí 8 nábojů ráže .30-06 Springfield. Zajímavostí je, že se tento rámeček vkládal do pušky s náboji jako celek a k jeho automatickému odhození došlo po vystřelení munice. Není však pravdou zažitý mýtus, že nejde z pušky vyndat i při nedostřelené munici.

4) Bandalíry na munici / *Ammunition Bandoliers*

Další munice, v tomto případě nábojové rámečky do pušky M1 Garand, je nesena v tzv. plátěných bandalírech. Každý bandalír má celkem 6 oddělených kapes, do kterých se vejde po jednom rámečku. To znamená, že jeden bandalír obsahuje celkem dalších 48 nábojů .30-06 Springfield.

5) Puška M1 Garand / *Rifle, Caliber .30, M1*

Výzbroj vojáka tvoří samonabíjecí puška typu M1 Garand ráže 7,62 mm používající náboje .30-06 Springfield. Nabíjena je za pomoci speciálních nábojových rámečků s kapacitou 8 nábojů. Jedná se o standardní a nejmasověji používanou zbraň amerických ozbrojených sil v době 2. světové války. Puška M1 Garand byla zavedena do výzbroje armády již v roce 1936, aby nahradila starší opakovací pušku M1903 Springfield, ale většího rozšíření mezi bojové jednotky se dočkala až po vstupu USA do války.

6) Polní bunda M-1943 / *Jacket, Field, M-1943*

Polní bunda M-1943 se stala standardní součástí uniformy amerických vojáků až k samotnému konci války. Byla sice odzkoušena a zavedena již během roku 1943, ale mezi bojové jednotky v rámci operačního prostoru ETO se rozšířila až

v pozdních měsících roku 1944. Stříhově se jednalo o velmi moderní bundu vyrobenou z kvalitního bavlněného plátna olivové barvy. Bunda měla dvě velké náprsní kapsy, dvě hluboké kapsy dole, stahoval se v pase za pomoci tkaničky a zapínána byla na 7 plastových knoflíků. Dále byla možnost k ní připnout kapuci či vložit zateplenou vložku v případě chladného počasí. Po válce na základě tohoto moderního designu vznikla řada dalších modelů armádních bund.

7) Pouzdro na lékárničku M-1942 / Pouch, First-Aid Packet, M-1942

Tento typ pouzdra navazoval na starší vzor M-1910 a M-1924. Liší se od nich především svoji velikostí, kdy obsah kapsy byl o něco zvětšen z důvodu možnosti umístění nového typu malé lékárničky. Tento model byl i nadále vyráběn z plátna a zapínání bylo na jeden druk. Jak již bylo naznačeno, toto pouzdro obsahovalo malou krabičku první pomoci, jejíž součástí byl tlakový obvaz a v některých případech také sulfonamidový zásyp. Krabička byla nejprve vyráběna z plechu a ke konci války z voskovaného kartonu obsahující vakuově balené výše jmenované věci.

8) Bajonet M1 / Bayonet, M1

Bajonet M1 byl samozřejmě součástí výstroje každého vojáka vyzbrojeného puškou M1 Garand. Tento model bajonetu vycházel ze staršího typu M-1905, potažmo M-1942, a vznikl prakticky pouze jeho zkrácením čepele z 16 na 10 palců. Tento poslední model byl zaveden v březnu 1943 a byl dodáván s laminátovým pouzdem, které se buď upínalo na opasek či na bok polního batohu.

9) Nábojový opasek M-1923 / Belt, Cartridge, Cal .30, M-1923, Dismounted

Standardní nábojový opasek sloužící k nesení munice do pušky a to buď 10 nábojových rámečků M1 Garand (80 nábojů) či 20 nábojovým pásků do M1903 Springfield (100 nábojů). Tento model byl vyroben z velmi silného plátna v barvě Olive drab No. 3. Velikost v pase byla regulovatelná pomocí spon v zadní části. Na opasek se pak za pomoci oček upínala další výstroj jako plní lahev, bajonet, lopatka či samotný batoh, aby došlo k plynulému rozložení váhy nesených věcí.

10) Vlněné kalhoty / *Trousers, Field, Wool, Serge, 18oz, Special 1944 pattern*

Voják má na sobě oděny vlněné kalhoty pozdější výrobní varianty z roku 1944. Tento typ kalhot byl nošen jak do bojových podmínek, tak i ke služební a vycházkové uniformě. V roce 1945 měli vojáci nosit ve většině případů do bojových podmínek již bavlněné kalhoty vzoru M-1943, ale díky jejich stále panujícím nedostatku byly stále používány i starší vlněné kalhoty. Tento typ kalhot měl mimo jiné celkem 5 kapes, z toho jednu malou hodinovou ve přední části, dále dvě boční a v neposlední řadě dvě zadní kapsy.

11) Boty M-1943 / *Boots, Service, Combat M-1943 „Double Buckle“*

Polní boty M-1943 autorizované v listopadu 1943 se staly zcela novým typem obuvi používané v americké armádě. Vycházely stříhově sice ze staršího modelu kotníkových bot, ale převratnou novinkou bylo našití pevných spinek, zapínaných pomocí dvou přezek, které se tak staly pevnou součástí boty a nebylo tak nutné, aby voják využíval složité spinky typu M-1938. Boty byly vyrobeny z hrubé usně a měly moderní gumovou podrážku. Po válce z těchto bot vyšla řada dalších typů obuvi v armádách celého světa.

Americký pěšák v Československu 1945

Obr. 2

Příslušník 2. pěší divize „Indianhead“, 38. pěší pluk - Domažlicko, 5. května 1945

• Popis obr. 2:

12) Obal na jídelní potřeby / *Meat can pouch*

V jídelní kapse, která byla součástí každého polního batohu M-1928, byl nošen hliníkový nebo nerezový ešus M-1932 zvaný pro svůj charakteristický tvar také jako „pánvička“. Dále kapsa obsahovala příbory (vidlička, lžíce, nůž) vzoru M-1926.

13) Nášivka 2. pěší divize – „Indianhead“ / *2nd Infantry Division patch*

Příslušnost vojáka ke 2. pěší divizi je označena nášivkou umístěnou na levém rukávu bojové bundy. Nášivka se skládá z vyobrazení modro-červeného indiána umístěného v bílé pěticípé hvězdě a tento celek je pak podložen černým štítem. Vznik tohoto označení je datován již do doby 1. světové války, kdy byla mezi vojáky divize uspořádána soutěž o podobu jejího označení. Konečná podoba ramenní nášivky pak byla oficiálně zavedena v roce 1933 divizním rozkazem Maj. Generála Prestona Browna.

14) Polní batoh M-1928 „Usárna“ / (*Haversack, M-1928*)

Polní batoh M-1928 byl standardním vybavením amerických ozbrojených sil a to její pěchoty. Nošeny v něm byly předměty základní potřeby každého vojáka – jídelní dávky, náhradní oblečení, stanový dílec s příslušenství či hygienické potřeby. Batoh vychází ze staršího modelu M-1910, který prošel menší modifikací, aby tak posloužil i v dalším světovém konfliktu. Byl vyroben z kvalitního plátna a byl za pomoci nastavitelných popruhů upínán k pistolovému nebo nábojovému opasku. K batohu byla také připnuta jídelní kapsa, na bok se pak dal upnout bajonet a v neposlední řadě pod jídelní kapsou byla připnuta polní lopatka.

15) Brašna M6 na plynovou masku / *M6 Carrier for army gas mask*

Brašna M6 sloužila k přepravě plynové masky s chobotovitým filtrem typu M3-10A1-6 či M1A1-10-6. Byla vyráběna ze silnějšího plátna v barevných variantách Olive drab No. 5, Olive drab No. 7, nebo vzácněji v kombinaci obou dvou. Zapínání brašny pak bylo řešeno třemi druhy „Lift the Dot“ na jejím boku. Taška se nosila za pomoci ramenního popruhu a v pase dále měla stahovací popruh, aby lépe přilnula k tělu vojáka. Brašny M6 však často vojákům sloužily k úschově rozličných důležitých předmětů místo plynových masek, neboť byly do bojových podmínek praktičtější než těžké polní batohy.

16) Polní lopatka M-1910 v obalu M-1910 / *Shovel, Intrenching, M-1910; Carrier, Shovel, Intrenching, M-1910*

Polní lopatka typu M-1910 má svůj původ již v době před 1. světovou válkou, kdy byla poprvé masově nasazena v boji s americkým expedičním sborem ve

Francii. S touto lopatkou však armáda vstoupila i do dalšího velkého světového konfliktu neboť k vývoji nového modelu došlo až v roce 1943, kdy vznikla modernější skládací lopatka typu M-1943, která se dala použít i jako menší krumpáč. Model M-1910 přezdívaný pro svůj charakteristický tvar madla „Téčko“ se však vyskytoval u amerických jednotek až do konce 2. světové války.

17) Polní láhev M-1910 s obalem M-1910 / *M-1910 Canteen; Cover, Canteen, Dismounted, M-1910*

Polní láhev modelu M-1910 byla používána již v době 1. světové války. Láhev o obsahu 1 kvart (0,95 litru) byla až do poloviny roku 1943 vyráběna až na několik výjimek čistě z hliníku. Poté došlo k změně výrobní technologie a novým výrobním materiálem se stala nerezová ocel, avšak vzhledem k jejímu nedostatku se až do konce války vyrábělo nakonec i hliníkové provedení. Došlo však také k vyrobění prvních exemplářů z plastu a také smaltu. K láhvi náležel mimo jiné hrneček přezdívaný jako tzv. pítko, do kterého se láhev během přepravy zašoupávala. Tento celek se pak umísťoval do plátěného obalu, jenž byl vevnitř obšit filcem pro lepší izolační vlastnosti. Láhev se v tomto obalu za pomoci háčku připínala na opasek.

18) Pláštěnka – pončo / *Poncho, Synthetic resin coated, OD, 1944*

Nezbytnou součástí výstroje každého vojáka je také pláštěnka neboli tzv. pončo, které mohlo buď sloužit k ochraně proti dešti či k vybudování polního přístřešku. Pončo bylo autorizováno již během roku 1942 a do konce války prodělalo několik modifikací – např. výrobního materiálu.

19) Kleště na drát M-1938 / *Wire Cutters, M-1938*

Tyto kleště sloužily ke zdolávání ostnatých drátů, plotů či k přestihnutí jakéhokoliv drátů či kabele a to i velmi silných průměrů. Nebyly jimi vybaveny pouze ženijní jednotky, ale i v každém pěším družstvu se vždy jedny nacházely.

Tento článek také vyšel v květnovém čísle časopisu Válka REVUE speciál. Letní speciál nazvaný „Osvobození 1945“ byl tentokrát věnován dramatickému konci druhé světové války na československém území.

Článek v PDF podobě